

Csanda Gábor

OH

Sok kedves könyvem van, például Kosztolányi kötetei, ezeket két-három évente sorra mind újraolvasom, az újrafelfedezés nagy élményével. A legkedvesebb azonban folyton itt van a kezem ügyében, az asztalomon, rögtön a Biblia mellett, ez pedig Laczkó Krisztina és Mártonfi Attila 2004-es szerzeménye, az Osiris-féle Helyesírás, ismertebb nevén az OH. Mondjuk, ha egy szerkesztőnek az OH a bibliája, az talán nem is túlságosan furcsa. Tán az sem, hogy a Bibliához hasonlóan ebben is alá vannak húzva bizonyos részek. De azért mégsem tekintek rá szentírásként, ehelyett valóban a kedvesek közt is a legkedvesebb, azaz szeretem, de gyakran nem értem a javaslatát vagy nem értek vele egyet. Persze, nem az olyan véletlenszerű elírásokra gondolok, mint a 727. oldalon tárgyalt „földalatti” és „föld alatti” megkülönböztetése: az első ugye illegálist jelent, a másik meg azt, hogy a föld alatt található, na és a szótár ez utóbbihoz rendeli az irodalmat, mondván: „föld alatti irodalom”. Persze, ilyen is elképzelhető, ha az ember elássa a könyveit, és bizony egy nagyobb házi könyvtár esetében sem volna rossz, ha a polcokon túlnövő állományt valahová a parketta alá lehetne gyömöszölni.

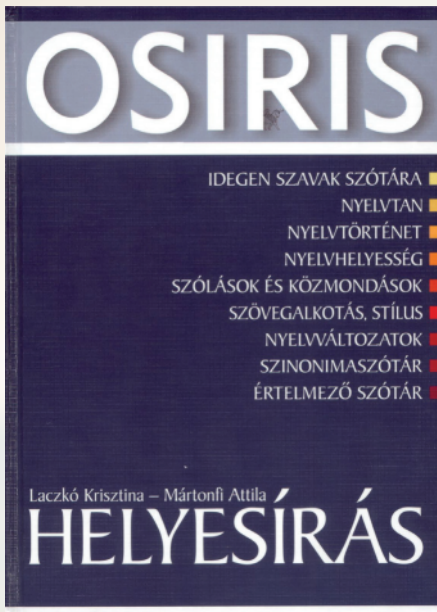
Az, hogy néha nem értem, nyilván az én hibám, de hogy nem értek vele egyet, az abból is fakadhat, hogy ketten kétféle helyről jöttünk, más szavakkal: eltérően szocializálódtunk. Az OH egy standardnak (mennyei eredetűnek) tartható, akadémiai közeg szüleménye, én meg az édesanyámé, s bizony, az anyanyelvével az ember nem szeret vesztésre állni. Mondok erre is példát: a csóvány szót az OH nem tartalmazza, a csalán (564. oldal) azonban számomra annyira elvont, hogy csak nehezen tudom ezzel a növénnel azonosítani. Van viszont lanovka (988. oldal), amit az én időmben a kisiskolások fejből igyekeztek

kiverni, mondván, hogy az drótkötélpálya, de azóta szerencsére nagyot változott a világ, s ahogy van a valóságban lanovka, úgy van már a szótárban is.

Ha szöveget szerkeszték, s úgy látom jónak, se a csóványt, se a lanovkát nem javítom. Mert az OH szavakat és kifejezéseket tartalmaz, szövegkörnyezetet vagy konkrét beszédhelyzetet nem. Ráadásul a szerkesztő kételkedő ember, épp azáltal képes mások írását javítani, hogy ahol kell, ott kételkedik. Ahol meg nem, ott nem, és akkor az OH-ban utána sem néz. És lehet kételkedni az OH-ban is.

S hogy mitől kedves egy munkaeszköz? Hát attól, hogy nem csak munkaeszköz, másként is kézre áll. Olvasom például ágyban is, és nem győzök csodálkozni, mennyi magyar szónak nem ismerem, de még csak nem is sejtem a jelentését. Aztán vannak benne mindenféle kedvességek, például Kertész Imre, Esterházy Péter, Nádas Péter – a sor hosszan folytatható, míg mondjuk szlovákiai magyar illetőségű írók csak egyet említ, Fábry Zoltánt, mögötte zárójelben meg is jegyzi, hogy író. De van például Gramma Nyelvi Iroda (758.), meg Csemadok (568–569.). Jó volna tudni, melyik marad benne a következő kiadásban, vagy hogy milyen új tulajdonnevek kerülnek majd bele. Čalfa, Mariánra nyilván nem lesz már szükség, Čapek, Karel viszont minden bizonnyal túlél minden kiadást. Kőbőlkút (955.) – hogy egy személyes érintettséget említsek, anyukám s feleségem szülőfalujának nevét is tartalmazza a szótár (miközben a közeli Párkányt nem).

Sajnos, velem együtt a könyv is kopik, de azért tartja magát, igyekszik. Mondjuk, kellő óvatossággal lapozom, s igyekszem másként is a kedvében járni, már ahogy az egy legkedvesebb könyvnek kijár. És természetesen nem kölcsönzöm, egy ennyire intim kapcsolat, mint az enyém az OH-val, eleve belülről.

havilap

XXIII. évfolyam, 10. szám, 2016. június

Főszerkesztő: Hodossy Gyula
 Vezető szerkesztő: Petres Csizmadia Gabriella
 Örökös munkatárs: Turczel Lajos

Szerkesztőbizottság elnöke:

Fibi Sándor

Tagok:

Hrbáček Noszek Magdaléna
 Kalácska József
 Klemen Terézia
 Komzsik Attila
 Krippel Éva
 Novák Mónika
 Pázmány Annamária
 Szokol Dezső

Nyomdai előkészítés:

Václav Kinga
 Gyenes Gábor

Nyomja:

Press Group s.r.o., Banská Bystrica

Kiadja:

Katedra Alapítvány

Felelős kiadó:

Hodossy Gyula

Elérhetőség:

Katedra Alapítvány
 Palác Duna Palota,
 Galantská cesta 658/2F,
 929 01 Dunajská Streda
 Tel.: 00421 (0)31 552 90 28
 E-mail: katedra@katedra.sk
 Honlap: www.katedra.sk
 Bankszámlaszám: 1014769018/1111.

Kiadványunkat támogatta a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala, a Szlovák Köztársaság Oktatásügyi, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériuma.

ÚRAD VLÁDY
 SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KATEDRA

mesačník

ročník XXIII., 10. číslo, jún 2016

Vydavateľ:

Nadácia Katedra,
 Palác Duna Palota,
 Galantská cesta 658/2F,
 929 01 Dunajská Streda
 Tel.: 00421 (0)31 552 90 28
 IČO: 35591609

ISSN 1335-6445 • EV: 611/08

Časopis vychádza s finančnou podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR - program Kultúra národnostných menšín 2016. Náklad: 2500 ks

Redakcia / Szerkesztőségünk:

Nadácia Katedra – Katedra Alapítvány.
 Palác Duna Palota, Galantská cesta
 658/2F, 929 01 Dunajská Streda
 Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

Honlap: <http://www.katedra.sk>

E-mail: katedra@katedra.sk

katedra.szerkesztoseg@gmail.com

Minden jog fenntartva.
 Kéziratokat nem őrzünk meg
 és nem küldünk vissza.

A címlapon Apa Eszter felvétele.
 A felvétel a harmadik Minorma-mentortáborban készült, Rimakokaván, 2015-ben.